

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และการเมือง ซึ่งเป็นสังคมโลกไร้พรมแดน ทำให้ทุกประเทศทั่วโลก ต้องพัฒนา ความก้าวหน้า ในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขัน และยังคงสามารถยืนหยัดอยู่ได้ ด้วยความมั่นคง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนา ในกระแสโลกาภิวัตน์ สถานะและทิศทางการ ปรับตัวของประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาส และข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคน และระบบให้ สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทัน และ สร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทิศทางการพัฒนา ประเทศ จึงกำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึดคนเป็นศูนย์กลางการ พัฒนาและอัญเชิญ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็น เป็นสุขร่วมกัน ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคคน และสังคมไทยจึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับ การพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจากคนเป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และ ผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ ต้องการ จึงต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้ และทักษะ ความสามารถ เพื่อให้เพียงพอทั้งด้านคุณธรรม และความรู้ เป็นพลังในการขับเคลื่อน เศรษฐกิจให้มีคุณภาพ อีกทั้งมีเสถียรภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมอยู่เย็น เป็นสุขร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549 : 1-3)

การปฏิรูปการศึกษาไทยในปัจจุบันมีการตื่นตัวเป็นอย่างมาก ทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ตลอดจนประชาชนและสังคม ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องการปฏิรูปโครงสร้างทางการบริหาร

การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปครู ด้วยโครงการยกระดับครูทั้งระบบ ตามโครงการแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 25-26) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อไปสู่เป้าหมายความสำเร็จทางด้านคุณภาพการศึกษา รวมทั้งยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมสากล (สังคม ลากเจริญ. 2549 : 23) ภายใต้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน ท่ามกลาง กระแส แห่งความเป็น โลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขัน เพื่อสร้างข้อ ได้เปรียบ และความมุ่งมั่นของสังคม ที่ดำเนินไป อย่างรวดเร็ว รุนแรงและมีความหลากหลายนั้น ต่างก็ส่งผลกระทบต่อวงวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษาซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนบริบทและ โครงสร้าง การบริหารของการบริหารจัดการศึกษาภายใต้สาระแห่งบัพัญญัติของกฎหมายการศึกษา ที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542” เป็นการ จัด โครงสร้าง การบริหาร การศึกษา โดยยึดหลักของการ มีเอกภาพเชิงนโยบาย หลากหลาย ในการปฏิบัติ โดยเน้นระบบ การกระจายอำนาจ และการยึดหลักการมีส่วนร่วม ของท้องถิ่นเป็นสำคัญ สาระสำคัญของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 นั้น ได้เสนอแนวคิดและ วิธีการจัดการศึกษาที่ท้าทายหลายด้าน จึงเป็นเสมือนกฎหมายปฏิรูปการศึกษา ดังจะเห็นได้ว่าในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาตินี้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ คือ ปฏิรูประบบการศึกษา ให้ สอดรับซึ่งกันและกันทั้งระบบปฏิรูปแนวการจัดการศึกษาโดยให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฏิรูป หลักสูตรและเนื้อหาสาระวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบ โรงเรียน ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองท้องถิ่นและ เอกชนโดยเน้นเรื่อง การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม ปฏิรูประบบครู คณาจารย์และ บุคลากรทางการศึกษา มุ่งเน้นให้มีการยกระดับสถานภาพของวิชาชีพครู การพัฒนาและ ปรับปรุงคุณภาพครู ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาเพื่อระดมทรัพยากรมา ให้เพื่อการศึกษา ปฏิรูประบบประกัน คุณภาพการศึกษานับเรื่องของการประกันคุณภาพภายใน และให้มีการรับรองและประเมินผลมาตรฐานจากองค์กรภายนอก และปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา มุ่งให้มีการผลิตใช้สื่อและเทคโนโลยีในรูปแบบที่หลากหลายที่มีคุณภาพ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 : 15-18) การปฏิรูปการศึกษามุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้าน ผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่างๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษา พัฒนาทั้งระบบ (Whole School Approach : WSA) บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุก

ฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้รวมทั้ง
 ประสานสัมพันธ์ระดับและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุพล วังสินธุ์. 2545 : 29)
 ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญจะนำพาทิศทางให้ก้าวไป
 ในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีผู้บริหารสถานศึกษาในยุคแห่งการ
 เปลี่ยนแปลงทางบริบท (Context) หลากหลายส่วนนั้น น่าจะเปรียบได้กับ “ผู้บริหารมืออาชีพ”
 จึงจะเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่จะทำหน้าที่สำคัญ ให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์โดย
 การกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นศักยภาพ คุณภาพ เกิด
 ประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาแห่งนั้น

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์เพื่อพัฒนาประเทศ เป็นรากฐาน
 สำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม
 การศึกษาจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการ
 ถ่ายทอดความรู้ รวมทั้ง การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง
 ความก้าวหน้า ทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่าง
 ต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 2) การศึกษาแบบใหม่
 ทำให้วิธีการเรียนรู้ของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป การปรับเปลี่ยนแนวคิดหรือกระบวนการทัศน์ทาง
 การศึกษาที่สำคัญคือ จากการศึกษาในระบบโรงเรียนไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต จากการสอน
 ไปสู่การเรียนรู้ จากความพยายามที่จะทำให้เกิดความเสมอภาคไปสู่คุณภาพของการศึกษา จาก
 การจัดการศึกษาที่ดีที่สุดสำหรับคนที่เก่งที่สุดไปสู่การจัดการศึกษาที่ดีที่สุดสำหรับทุกคน จาก
 การเน้นที่ปัจจัยเรื่องเงินงบประมาณ และวัสดุครุภัณฑ์ไปสู่กระบวนการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้ง
 คุณภาพและปริมาณ จากหลักสูตรความรู้เดี่ยว ๆ ไปสู่หลักสูตรแบบบูรณาการและจากการ
 ประเมินผลปริมาณของการเรียนรู้ด้านความรู้ความจำไปสู่การประเมินทั้งคุณภาพและปริมาณใน
 ทุกมิติของผลลัพธ์การเรียนรู้ ตลอดจนจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนแต่ละบุคคลไปสู่
 การประเมินผลความสำเร็จของโรงเรียน (พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง. 2548 : 44)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้
 การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา
 แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประสบความสำเร็จ ดังนั้นภารกิจด้าน
 การเรียนรู้ ของผู้เรียนจึงเป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก
 นอกจากนี้เพื่อรองรับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวที่กำหนดไว้ใน
 มาตรา 39 ว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา

โดยตรงทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปจึงต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและวิธีการบริหารของตนใหม่ โดยจะต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรอบรู้ มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาองค์กรของตนให้มีความเป็นเลิศทางด้านการจัดการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 8) ได้ร่วมมือกับสภาผู้บริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย จัดทำโครงการผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบเพื่อยกย่องผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถและมีผลงานดีเด่นด้านการบริหารที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบที่มีคุณภาพเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ ได้ ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ มี 2 ประการคือ ประการแรก ความสามารถการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหาร ที่ได้มาตรฐาน มีภาวะผู้นำในลักษณะเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่นักลากร ในโรงเรียนและผู้เรียน ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้มีศักยภาพในการพึ่งตนเองสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและมีผลการปฏิบัติงานดีเด่นด้านส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐาน ประการที่สองการครองตนผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบนี้ มีความสอดคล้องกับลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารซึ่ง (นิวัตร มงคล. 2550 : 1-2) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามสภาพจริงกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพและเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามสภาพจริง ตามความคิดเห็นของครู คือ มีจิตวิญญาณนักบริหาร เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรู้ความสามารถในการบริหาร มีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ส่วนคุณลักษณะของผู้บริหาร

สถานศึกษามืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย คือมีจิตวิญญาณนักบริหาร มีความรู้ความสามารถในการบริหาร เป็นผู้นำทางการศึกษา มีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษา ก็จะก่อให้เกิดการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ก็มีแนวนโยบายส่งเสริมบุคลากรต้นแบบปฏิรูปการเรียนรู้ มีการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ ผู้บริหารดีเด่น ของแต่ละอำเภอเป็นประจำทุกปี และได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับการคัดเลือกไว้ เช่น มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี นับถึงวันสุดท้ายที่รับสมัคร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีอายุไม่เกิน 56 ปี นับถึงวันสุดท้ายของการรับสมัคร เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ตามตามเงื่อนไข ที่กำหนดไว้ในโครงการ มีผลงานด้านการบริหารที่ส่งเสริมการปฏิรูป การเรียนรู้ที่เคยได้รับรางวัลหรือมีผลงานด้านการบริหารการศึกษาโดดเด่นเป็นที่รับรู้ทั่วไปและมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วน ไม่ได้เข้าร่วมการประเมิน แท้ที่จริงแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ควรจะประเมินตนเองว่ามีลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษาในระดับใด องค์กรประกอบใดที่ควรได้รับ การพัฒนา หรือปรับปรุง ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ หรือผู้บริหารมืออาชีพต่อไป

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ตามนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงเห็นความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษา ถึงคุณลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้กรอบแนวคิดจากผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้บริหารได้มีโอกาสใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริหารหรือพัฒนาตนเองให้สามารถบริหารจัดการการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเพื่อให้ผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต

เตรียมพัฒนาตนเอง ให้มีลักษณะผู้บริหารนักพัฒนาการศึกษาได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรได้เต็มตามศักยภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

คำถามการวิจัย

1. คุณลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. ความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนข้าราชการครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนข้าราชการครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนข้าราชการครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนข้าราชการครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนข้าราชการครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 191 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนข้าราชการครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์เขต 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดย พิจารณาเลือกจากผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ผู้แทนข้าราชการครู 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมี 132 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 396 คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนข้าราชการครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ องค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้จากการสังเคราะห์จากกระบวนการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้แทนข้าราชการครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาและศึกษาเอกสารจนได้กรอบที่กำหนดไว้ 10 ประการ ได้แก่

2.2.1 มีการบริหารที่ได้มาตรฐาน

2.2.2 มีภาวะผู้นำในลักษณะเป็นผู้นำทางวิชาการ

2.2.3 เป็นผู้อำนวยความสะดวก แก่บุคลากรใน โรงเรียนและผู้เรียน

2.2.4 มีศักยภาพในการพึ่งตนเอง สามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่

ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.2.5 นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหาร

2.2.6 มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นด้านส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ

ตามมาตรฐาน

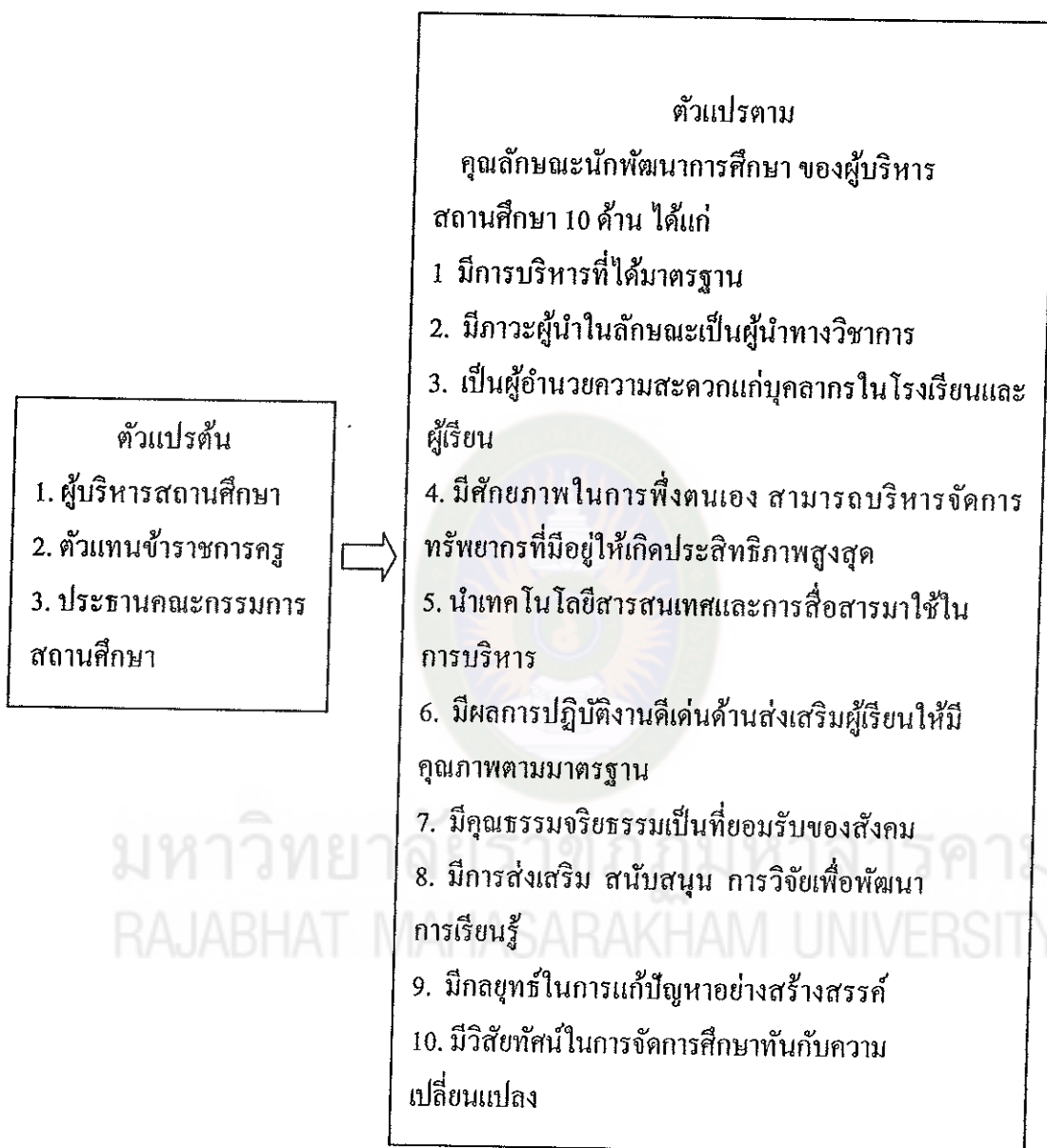
2.2.7 มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม

2.2.8 มีการส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ

2.2.9 มีกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2.2.10 มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาทันกับความเปลี่ยนแปลง

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะที่บ่งบอกถึงความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1.1 มีการบริหารที่ได้มาตรฐาน หมายถึง มีความรู้จริงและมีประสบการณ์

ในการบริหาร จัดการทั้งวางแผน การควบคุม การกำกับและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งการสร้างบรรยากาศการทำงาน และสามารถเลือกใช้ วิธีการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม

1.2 มีภาวะผู้นำในลักษณะเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ ทางด้าน การศึกษา ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการศึกษา กับ สภาวะแวดล้อมในสังคม สามารถวิเคราะห์ปัญหา และแนวโน้มทางการศึกษาของไทยได้อย่าง ชัดเจน มีความรู้เป็นผู้นำ ในการปฏิรูปการศึกษาและเป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพการศึกษา

1.3 เป็นผู้อำนวยการความสะอาด แก่บุคลากรใน โรงเรียนและผู้เรียน หมายถึง ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรใน โรงเรียนและผู้เรียนเพื่อให้งานดำเนิน ไปด้วยดีอย่างสม่ำเสมอ มีความสามารถในการสื่อสาร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถชี้แจง นโยบาย และเป้าหมายของการทำงานให้ทีมงานเข้าใจ มีความสามารถในการสร้างทีมงาน และสามารถ มอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานได้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัด

1.4 มีศักยภาพในการพึ่งตนเอง สามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด หมายถึง เป็นผู้มีความสามารถบริหารจัดการทรัพยากรภายใน โรงเรียนให้ เกิดประสิทธิภาพสามารถแก้ปัญหาต่างๆ และทำให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม

1.5 นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหาร หมายถึง รู้จักนำ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง และต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนประสบความสำเร็จ ผู้เรียนมีคุณภาพสมบูรณ์ เป็นทั้งคนเก่ง เป็นคนดี และมีความสุขในชีวิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6 มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นด้านส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐาน หมายถึง มีความสามารถในการใช้ศาสตร์ และศิลป์ ในการบริหารจัดการ มีการพัฒนางาน บริหารด้านต่างๆ ภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ให้ความสำคัญในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐาน

1.7 มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม หมายถึง รู้จักควบคุมตนเอง สามารถสร้างศรัทธาและแรงบันดาลใจให้ เกิดขึ้นในตัวผู้ได้บังคับบัญชา ปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างเชื่อมั่นในศีลธรรมจรรยา และให้โอกาสผู้ได้บังคับบัญชาในการพัฒนางาน

1.8 ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง ส่งเสริม สนับสนุน บุคลากรให้มีการค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานหรือเพื่อปรับปรุงและ พัฒนาการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ โดยผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ดำเนินการวิจัยตามที่

ตนเองปฏิบัติงานอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่แท้จริงเพื่อนำการวิจัยเชิงปฏิบัติมาใช้ในการเรียนการสอน

1.9 มีกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง สามารถเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวและการทำงาน รู้จักใช้วิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหาและการประเมินการทำงานเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ และสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้

1.10 มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาทันกับความเปลี่ยนแปลง หมายถึง สามารถมองการณ์ไกลและคาดการณ์แนวโน้มได้อย่างถูกต้อง มองเห็นผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง สามารถรับรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลและเหตุผลที่เหมาะสมและรู้วิธีการปรับตัวให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม มีศักยภาพในการพึ่งตนเอง สามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด หมายถึง เป็นผู้มีความสามารถบริหารจัดการทรัพยากรภายในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ และทำให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2553

3. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

4. ผู้แทนข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2553

5. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ประธานในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2553

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นสารสนเทศในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีคุณลักษณะความเป็นนักพัฒนาการศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นสารสนเทศในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้เป็นนักพัฒนาการศึกษาของกลุ่มสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา